

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL
29/03/2011
EIXIDA NÚM. 18842 .....

Ajuntament d'Alacant
Il·lma. Sra. Alcaldessa-Presidenta
Pl. Ajuntament, 1
ALACANT - 03002

=====
Ref. queixa núm. 108941 i acumulades
=====

(Assumpte: possible discriminació del Valencià en instal·lacions municipals)

Il·lma. Sra.,

Vam rebre en esta institució un escrit signat pel Sr. (...) i altres, que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestaven els fets i les consideracions següents:

- Que *“la Regidoria de Comerç d'Alacant ha retolat les instal·lacions de tots els mercats municipals de la ciutat exclusivament en castellà. Tant al Mercat Babel, com de Carolines, Benalua i el Mercat Central compten només amb senyalització monolingüe en espanyol”.*
- Que *“l'article seté de l'Estatut d'Autonomia del País Valencià va encomanar a la Generalitat garantir l'ús normal y oficial tant del castellà com del valencià, que imposa als poders públics autonòmic i local l'obligació de conèixer i utilitzar les dos llengües oficials, sense que pugua prevaldre l'una sobre l'altra”.*
- Que *“la Llei d'Ús del Valencià dictamina en el seu article segon que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat i també de les administracions i corporacions municipals, així com de les empreses públiques que hi depenen (...). A més, els criteris sobre l'ús del valencià aprovats pel consell, coneguts com Declaració d'Ares del Mestre, d'1 d'Octubre de 2003, indiquen que els fullets informatius, les pàgines web, els anuncis i les revistes s'hauran de fer, principalment en valencià”.*

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades pels interessats, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament d'Alacant (Cap de Servei de Mercats, Sanitat i Comerç) donava compte del següent:

“... 1.- La rotulación de los diferentes mercados data principalmente de la fecha de construcción o fecha de la última reforma o remodelación que se ha efectuado.

2.- Para el caso concreto del Mercado de Babel actualmente está procediéndose a la rotulación de éste y se han cursado órdenes para que se proceda a realizarlo en valenciano y castellano. No obstante, si parcialmente estuviera realizada y no estuviera en valenciano, ésta se cambiaría tan pronto como se dispusiera de dotación presupuestaria para ello.

3.- En cuanto al resto de mercados municipales se procederá a su modificación cuando se disponga de dotación presupuestaria para ello.

Finalmente significarle que la rotulación interior de los puestos, corresponde su ejecución a los respectivos concesionarios municipales.”

Els interessats, a qui en vam donar trasllat de la comunicació rebuda no van formular cap al·legació, per la qual cosa passem a resoldre l'expedient amb les dades que hi consten, És per això que li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem:

En primer lloc, hem de dir que esta institució és conscient de l'esforç econòmic que comporta, sobretot per als petits ajuntaments, configurar pàgines web oficials, emetre impresos, fullets i publicitat institucional, retolació viària, etc. en les dues llengües cooficials de la Comunitat Valenciana, i que, de vegades, esta actuació és endarrerida davant necessitats més urgents com ara els servicis socials, la dependència, els menors, els ancians, l'educació o petites infraestructures.

No obstant això anterior, el Síndic de Greuges, alt comissionat dels drets fonamentals dels valencians, recollits en el títol I de la Constitució espanyola i en el títol II de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, no pot deixar de fer una reflexió sobre l'adequat respecte als drets lingüístics dels ciutadans i la cooficialitat lingüística vigent a la Comunitat Valenciana.

En primer lloc, hem de prendre com a punt de partida el manament establert en l'article 3r de la nostra Constitució, que disposa que el castellà és la llengua oficial de l'Estat i, al seu torn, assenjala que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les comunitats autònomes respectives, de conformitat amb els respectius estatuts.

Així, la nostra norma fonamental fa ressaltar la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya, com a patrimoni cultural que haurà de ser objecte d'especial protecció i respecte.

En connexió amb el que disposa la Constitució espanyola, l'article 5é de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana encomana a la Generalitat Valenciana garantir l'ús normal i oficial tant del castellà com del valencià, i d'esta manera s'hi instaura un règim de bilingüisme que imposa als poders públics del territori autònom o

local l'obligació de conèixer i utilitzar les dos llengües oficials, sense que pugui prevaldre l'una sobre l'altra.

La Llei valenciana 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, dictada com a desplegament del que disposa l'Estatut d'autonomia, estableix, en l'article 2n, que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat Valenciana i de l'Administració pública, com també de la local i de totes les corporacions i institucions públiques que en depenen.

Amb tot això, no hi ha dubte sobre la manifesta obligació de les administracions públiques, tant autonòmiques com locals, d'adequar, des d'un punt de vista lingüístic, les vies o els mitjans de comunicació amb els administrats, i facilitar les relacions mútues a través de l'efectiva i real implantació d'un règim de cooficialitat d'ambdues llengües, tal com estableix tant la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia i la Llei 4/1983, d'ús i ensenyament del valencià.

Esta cooficialitat ha de quedar palesa en totes les manifestacions de l'Administració pública i ha de bandejar qualsevol forma de discriminació lingüística.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els servicis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Este mateix Decret, en la disposició final primera, autoritza a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu acompliment i, en este sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix en l'article primer que: "El criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (...)"; i en l'art. 2 assenyalava que "(...) per mandat legal es requerisca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una llengua o a l'altra segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal (...)", per la qual cosa, tenint en compte que Alacant, de conformitat amb el que estableix l'art. 35 del títol cinc, és territori de predomini lingüístic valencià, en conseqüència, la retolació dels servicis públics ha de ser feta preferentment en valencià".

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugui prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

No obstant això, senyor, en la tramitació de l'expedient de referència ha sorgit una altra qüestió sobre la qual esta institució no pot deixar de pronunciar-se, relativa al fet que el present expedient s'inicia, com vosté sap, com a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució per l'interessat, íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, la petició d'informe que els va ser realitzada es va fer en la llengua triada per l'interessat, això és, en valencià. No obstant això, l'informe remés per vosté es troba redactat íntegrament en llengua castellana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià, és el dret que assistix qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'Administració, a triar la llengua en què vulga que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, del qual sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat triat. D'acord amb això, l'article 11 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià declara que:

“(…) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que siga la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la llengua indicada pels interessats”.

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pel ciutadà ha estat el valencià, la qual cosa no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

De conformitat amb tot el que hem exposat més amunt, **SUGGERIM A L'AJUNTAMENT D'ALACANT** que en pròximes retolacions, d'acord amb la seua disponibilitat pressupostària, les informacions i els serveis oferits per l'Ajuntament i les instal·lacions dels mercats de la ciutat, adopte les mesures que siguen necessàries perquè estiguen redactats en les dues llengües cooficials de la Comunitat valenciana, de manera que no puga prevaldre una llengua sobre l'altra, ja que allò que ha d'orientar a tots els poders públics autonòmics i locals és salvaguardar la llibertat d'opció lingüística i impulsar l'ús del valencià en tots els àmbits de la vida pública. Així mateix, d'acord amb la normativa citada, hem de **RECORDAR-LI ELS DEURES LEGALS** que la **Constitució espanyola** i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats i d'utilitzar en tots els procediments i en qualssevol altres formes de relació amb ells la llegua (castellana o valenciana) triada per ells.

En virtut de l'art. 29.1 de la Llei 11/1988, reguladora del Síndic de Greuges, li recordem el deure de donar compliment al que disposa la legislació vigent sobre l'ús del valencià, d'acord amb el que hem indicat en el cos d'este escrit, la qual cosa se li comunica perquè, en el termini d'un mes, ens remeta l'informe preceptiu en què ens ha d'indicar si accepta la recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat, la present resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana